

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vredn. v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoičnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisni se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pečetnice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Ne zaprite reklamacije so poštno proste.

Žalostno.

Prihajajo nam prvi podatki povodom ljudskega štetja. Številke nam govorijo o žalostnih dejstvih. Ne mislimo na narodnost, kajti ravno v tem pogledu so številke tam, kjer bi bile za nas najbolj zanimive, brez vsake vrednosti. Prvič je že štetje po občevalnem jeziku samo na sebi velika neumnost, in drugič se tudi pri tem ni štelo svobodno, ampak pod velikim pritiskom in dejstvom naravnost nasprotno. Nemci prav zamaš vriskajo, češ, Slovencev bomo tokrat manj našli, kajti ne gre se za Slovence na papirju, ampak za Slovence v življenju, in v tem oziru nismo nazadovani.

Toda žalostno zgodbo nam pripovedujejo prvi podatki iz ljudskega štetja o kmečkem stanu. Mesta, trgi, in kjer se nahaja kakšna tovarna, ti kraji so po številu ljudi zelo napredovali. Kmečke občine pa imajo mnogokje manj prebivalstva, kakor so ga imele pred 16. leti, ali pa je napredek le neznamen. Stari proces se je torej nadaljeval. Ljudje so tudi zadnjih 10 let zapuščali svoja posestva in šli za kruhom med gospodo.

V mestih in tovarniških krajih je zadnji čas toliko krika, da kmetje odirajo s cenami svojih živil druge stanove. Kmet se slika, kakor gospodarsko močan in zraven brezsrčen stan, ki se redi ob nesreči in pomanjkanju drugih stanov. Toda čudno! Ljudje zapuščajo kmečke domove in hite v hiše odiranih stanov. Tako govore vsaj številke ljudskega štetja. In številke govore resnico, toda veliko laž izrekajo oni, ki ščujajo proti kmetu ter ga v svoji brezstidnosti imenujejo celo oderuba.

V mnogih listih smo čitali pretekla dni razprave o brezposelnosti. Toliko in toliko tisoč je baje v mestih ljudi, ki so brez posla. Nastalo je tudi posebno tozadevno vprašanje, namreč vprašanje o brezposelnosti. In uđeni ljudje si belijo glave, kako dati tem brezposelnim ljudem opravljanje in zaslužka. Občine naj skrbijo za nje, javna poslopja se naj stavijo, gradijo se naj ceste, železnice itd., da pridejo ti ljudje do kruha.

Ako kmet čita take reči, potem z začudenjem odpira oči. Tam po mestih si terejo učene glave, prepričani brezposelnost, kmet zunaj na deželi pa si ubija glavo, odkod dobiti ljudi, da bi mogel obdelovati pravilno svoja posestva. Kmetu manjka ljudi. To je nemara najhujša naloga, ki gloda ob njegovem mozgu in življenju. Vse dere dandanes proč z dežele, ker država za vse druge stanove boljše skrbi, kakor za kmeta.

Žalostno povest pripovedujejo prve številke letošnjega ljudskega štetja. Toda kmet ne sme obupati.

PODLISTEK.

Materino oko.

(Slika iz življenja. Prevel Starogorski.)

(Dalje.)

„Oh!“ nadaljuje za nekaj hipov, in njegove oči postanejo vlažne. „Ko bi ji le mogel napraviti veselje in ji poslati mnogo podpore! Ko dobim zopet kako pošteno službo, bom že skrbel, da ne bo trpela pomanjkanja. Oh, moj ljubi!“ vsklikne h koncu, in to gane Benedikta še bolj. Vendar za ganutje ni bilo časa, ker tuje vzklikne:

„Pomoč! Rešite me, ljubi, dobri prijatelji!“ in pri tem je gledal tako prestrašeno na cesto, kjer so se zadnji vozniki odpeljali, le oni veliki fant, najbrž nekdanji vojak in pa še eden, po poklicu gozdarski pomočnik, ostanejo. Ta gledata nekaj časa na gostilno in jo kreneta med surovimi pogovori v sobo.

„Upal sem, da sem se jih rešil, ali ti pridejo nazaj,“ vzklikne lepi tuje. „Videli so denar pri meni,“ reče skrivnostno preplašeno ter pokaže mošnjo denarjev — to mi hočejo vzeti, ako mi moje karte ne pomagajo!“

„Čudim se, kako ste mogli zaiti med te ljudi!“ oponaši Benedikt.

„Tiho, pozneje Vam povem... Sedaj hitro... jaz hočem igrati in vem, kako bom dobil; igrajte z mano; kar boste izgubili, to Vam vrnem jaz. Ali ti lupi morajo občutiti.“

Treba se bo boriti najprej za boljše čase kmečkemu stanu. Ni še vse izgubljeno, pogum in neprestan boj morata prinesiti tudi kmečkemu stanu boljše dni.

Proti šnopsu.

Proti šnopsarski kugi je Slov. kršč. soc. zveza dne 26. januarja v Ptuj priredila zaupni shod, ki ga je obiskalo nad 70 zaupnikov. Velepomembni shod se je tako-le vršil. Sklicevatelj g. dr. Hohnjec pozdravi mnogoštevilne zaupnike kmeta, g. referator predlaga izvolitev predsednika; soglasno se imenuje g. dr. Hohnjec predsednikom, g. Jager tajnikom.

G. poročevalec Kalan izvaja: Malo sem se bal, ko sem se peljal na Ptuj, vprašal sem se: ali bo kaj? Hvala Bogu, prišli ste v tako obilnem številu, da mi je že to porok, da današnji shod ne bo zastoj. Pred vsem, ne bojte se in ne recite: Saj itak nič ne pomagamo! Protialkoholno gibanje je bilo že na Stajerskem, pa so bili nekateri pregoreči, zato je vse zaspalo. Vsega mi ne bomo dosegli, velikih uspehov zlasti v začetku ne, toda mi moramo začeti, moramo delati; kjer se dela, tam se tudi nekaj naredi.

Pred vsem vprašanje: Ali je boj ali akcija proti alkoholu potrebna? Pač vsi uvidite, da je potrebna. Ampak ravno to je bilo doslej: Ljudje vidijo, pa ne vidijo, slišijo, pa ne umejo, kako nas tlačijo šnopsarska kuga. Kolika nesreča je šnops za naše ljudstvo v verskem, narodnem in gmotnem oziru! N. pr. v gmotnem oziru! Naša obrambna društva komaj stlačijo v enem ali dveh letih 20.000 K, za alkohol pa da sama Kranjska do 40 milijonov eno samo leto! In koliko na Stajerskem! Za vse se brigamo, za vse skrbimo, glavne reči pa ne vidimo: za obmejne brate spravimo komaj par tisočakov, v nam sovražno nemško žrelo pa mečemo brez pomisleka milijone! Tu se mora nekaj storiti! Ne pravim, da mora biti vsak popolen abstinent, dasiravno mora biti nekaj takih, ki se bodo za druge žrtvovali. To je samo za maloštevilne nekatere, za druge pa velja geslo: Pijte zmerno domači pridelki! Toda zakaj ne živja ljudstvo domačega pridelka, recimo vina, ampak sega po nemškem šnopsu? Nekaj čudnega. V vinorodnih krajih Stajerske, v Slovenskih goricah, na Dravskem polju, v Halozah itd. pa se toliko pije nemški šnops!

Najhujšo škodo dela naši narodni časti šnops: šnopsar zapravi zdravje, imetje, poštenost, vero in narodnost! Vsak, se največji grešnik se lahko spokori, pijanec, posebno šnopsar menda redkokdaj ali pa skoro nikoli! Koliko fantov sedi po ječah in pasle nobo, koliko mož zapravi rodno grudo! Šnops je največji zločinec našega ljudstva! Res, naše ljudstvo je bolnik, treba mu pomoči!

„Plačajva in pojdiva raje; kdo naju more siliti?“ reče Benedikt in hoče vstati.

„Tiho! prepozno! Prosim Vas, rotim —“, reče tuje boječe, milo in skoraj s solzami; v tem trenutku se tudi vrata odpre in ona dva vstopita in se vsemeta brez pozdrava za mizo.

„Saj dovolite,“ reče oni dolgin in se vsede tik Benedikta, med tem, ko se gozdarski pomagač vsede nasproti. „Ven s srečonosnimi podobnicami!“

„Kvarte, kvarte!“ vzklikne gozdarski pomagač z divje blisketajočimi očmi. „Igrajmo!“ in privleče pri tem iz žepa pest denarja in ga vsiplje na mizo.

„In Vi igrate z nami,“ reče dolgin prilizljivo in zaupno.

„Pravo, dobro!“ vzklikne gozdar in položi denar pred se, med tem ko krasni tuje trepetaje meša kvarte. „Usodna igra?“ pošepče Benediktu in ga milo, proseče pogleda. V njegovih obraznih potezah pa se razlije nekaj, kakor nekaj vražjega. Njegovo lepo oko zažari v divjem ognju.

„Koliko stoji?“ vpraša ostro.

„Osem in devet!“ rečeta ostala, kakor iz enega grla. Sreča igre je bila nekaj časa na strani Benedikta, ki je igral iz usmiljenja do lepega tuja. Vendar hipoma vstane, pokliče gostilničarja, in ker ta ne pride, vzame palico in klobuk, plača v veži, in ne da bi kaj govoril, odide... Slišal je sičér za seboj zasmevanja divjih fantov, kajti žrtva bi bil kmalu postal, vendar se za to ne zmeni. Krepkeje súsnapalico, prosteje vzdihne in koraka vesel dalje...

„Materino oko!“ zašepče rahlo in smehljaje, „brez tebe bi bil izgubljen!“

Toda kako? Stajerski, posebno pa ptujski šnops je Port Arthur, močna trdnjava, a mora pasti, in bo padel, če se ne bomo strašili dela.

Nastopati moramo proti šnopsu z močjo postave in izobraževanja. Glede postave pomoči pač ni veliko povedati! Vemo, da mogočneži, naši sovražniki, drvijo od našega propada, naše nesreče, da, od smrti ljudstva. Oblasti nam niso prijazne! Moramo se v tej reči obrniti na naše poslance. Dr. Krek se je že veliko trudil, a bil je s slovenskim klubom večinoma osamljen ter ni pri drugih strankah našel dovolj smisla! Storimo po svojih poslancih, da se nove gostilniške koncesije zelo, zelo omejijo, žganjarske pa naravnost izključijo! Pritiskajmo na oblasti, pošiljajmo peticije, resolucije, kričimo, nas bodo že slišali, vsaj sčasoma!

Kdo bo vse to delal? Ustanoviti se mora, najboljšje v Mariboru, nekaj centralni urad, odsek Slov. kršč. soc. zveze. Tje se naj pošiljajo vse pritožbe, ugovori itd.

Največjega pomena pa posebno za začetek in tudi v prihodnje, je in mora biti pionirsko delo izobraževanja. Vsak je poklican, da nekaj stori! Pred vsem duhovniki z opomini, s pridigami. Ne pozabim pri tem, da se z milobo da več doseči, kakor s strogošjo! Pijanec je bolj k. treba ž njim usojeno ravnanati. V boju zoper šnops se bo posebno pokazala moč organizatoričnega dela: Vsaka župnija naj zasnuje družbo treznosti, na vsakem shodu, političnem kakor izobraževalnem, naj bo po ena točka protišnopsarski boj! Od višje cerkvene oblasti se bo storilo vse, da se to gibanje razširi. Pristopajte že v obstoječo družbo sv. Janeza Krstnika.

Pa ne samo rešiti pijance, ampak treba tudi tiste, ki se niso pijanci, obvarovati. Vrzimo se na šole. V kratkem bo izšel protialkoholni katekizem. Pri tem v resnici krščanskem in narodnem delu nam bodo gotovo šli na roko vsi domači česniki.

Težaven bo začetek, trdo bo delo, toda ne omagajmo! Vzgojili si bomo sčasoma mlad, čvrst in trezen rod, in pasti bi morala pred temi junaškimi četami trdnjava, ta Port Arthur peklenjskega šnopsa! Živahno odobravanje je sledilo tem besedam. Gospod predsednik se zahvaljuje za poljuden, temeljit in izvrsten govor ter odvarja debato.

Gosp. poslanec O z m e c navaja primer, ko so nekje protestirale vse občine proti novi gostilničarski koncesiji kot nepotrebni; dotični mož pa se je obrnil na Orniga, in ptujski polbog je prodril. Poslanec pravi, naj se vse, res stvarne pritožbe pošiljajo njemu, on bo steril svojo dolžnost.

G. dr. K o v a č i č izvaja, da se spodnještajerska nemškutarska politika najkrajše izrazi z beseda-

In v resnici se mu je prikazalo pred dušo žalostno, solzeče materino oko, in vedel je, kaj ima storiti. Odšel je in se rešil igralcev.

Če je človek enkrat premagal izkušnjava ali všel nevarnosti, misli v tej sreči zmage, da bo drugo nevarnost tem lažje premagal.

Benedikt, ki je korakal veselo naprej, si je skoraj želel zopet kake izkušnje, da jo potem čim hrabreje premaga.

Prišel je na križpot ter došel tri krepke možake. Kakor je bilo posueto iz govorjenja, so bili vsi razburjeni. Bili so po trolsko opravljeni, plašči so jim viseli čez ramo, in v rokah so imeli debele, okovane palice.

Benedikt jih doide, in ker je imel isto pot, se jim pridruži. Spoznal je, da so izseljenci. Družina jim je bila naprej ter jih čakala pri bližnji krčmi. Vprašajo ga, odkod pride in če se tudi pri njih kaj ljudi seli v Ameriko?

Benedikt reče, da je marsikateri mislil iti, pa se je premislil, ker je doma le doma. Povsod je trpljenje.

To pa enemu možaku ni bilo pogodu. Potegne nekajkrat na desno in levo po brkah in imenuje oče ljudi neumne. „Bog je dal,“ začne, „novi svet, da bi ljudje, ubogi ljudje, naši ugodnejše življenje, ter se poslužili zakladov, ki se tam nahajajo. V starem svetu tako skoraj ni več za živeti!“

In Vi — se obrne k Benediktu, „kje pa bočete Vi poiskati svojo srečo?“

Benedikt imenuje Dunaj za cilj svojega potovanja, češ, akoravno je mnogo ljudi, vendar se da pridnostjo še vse doseči.

mi: šnops in „Štajero“. Mesto, ki je bilo nekdaš središče krščanstva naših krajev, je postalo središče kuge. Slovesno protestiramo vsi zoper zastrupljenje, ki izhaja zlasti iz Ptujja, pa tudi iz drugih takih krajev. V nekem spodnještajerskem kraju je odprl nek žganjetoč pivnico; ko je imel premalo prostora, je prenaradil za silo hlev za to žganjarno. Ko ga opozorimo, da to ne gre, je rekel: za vindišarski gsindel je vse dobro. Začnimo povsod, posebno v izobraževalnih družtvih, boj, vsaka župnija naj poda statistiko: koliko je šnopsarn, koliko se stoci. Umore in druge izgrede, ki izvirajo iz alkohola, naj se poroča hitro in natanko. Na socialnih in izobraževalnih predavanjih bodi stalna rubrika: Protišnopsarski boj.

V razpravo so še posegli gg. župnik Bratušek, ki opisuje zgodovino na novo osnovane šnopsarne v ormoškem okraju, župnik Toman, ki priporoča, naj se javi vsak slučaj našim poslancem, kaplan Zorko, ki predlaga, naj se upliva na gospodarje, da ne bodo kupovali svojim delavcem šnopsa, g. p. Alfonz Svet, ki priporoča list „Zlato Dobo“ in knjižico „Sv. Vojška“, in končno g. Fr. Brančič, ki kliče zbranim možem: „Stariši ne pustite otrokom, ki zaslužijo v mestu denar, pijančevati! Vadite jih varčevanja! Zato imamo domačo posojilnico.“

Nato zaključil predsednik g. dr. Hohnjec živahno debato, se še enkrat zahvali govornikom, č. duhovščini, posebno pa še tudi vrlim kmetom, slovenskim Lorenjakom! To nam je porok, da bo današnji shod začetek novega, plemenitega dela. Pogumno na delo, Bog pa daj svoj blagoslov!

Politični ogled.

— **Državni zbor** je prekinil zadnji teden svoje delovanje do 7. februarja. Ta teden bodo zborovale v Budimpešti delegacije. V ponedeljek, dne 30. januarja je otvoril minister za zunanje zadeve, grof Aehrenthal delegacije s posebnim nagovorom, v katerem je poudarjal, da točasno ni nobenega vprašanja tolikega pomena, da bi moglo groziti evropskemu miru.

— **Na Koroškem** vladajo zares zelo čudne razmere. Deželni predsednik Hein se vede, kakor da bi bil neomejen vladar v tej deželi, in vendar ni nič drugega, kakor ošaben nemški uradnik, ki ne pozna niti mej svojega delokroga. Ta človek si je namreč drznil kot predsednik deželnega šolskega sveta dati tudi ukaz na vsi koroško duhovščino, in ji v njem zapoveduje, v katerem jeziku da naj poučuje otroke na ljudskih šolah... Seveda je ta jezik nemški. Toda cerkev poučuje kot pametna vzgojiteljica otroke v istem jeziku, katerega otroci razumejo, in bo storila to tudi v bodoče, naj izda Hein ukaz ali ne. Pravijo, da bo moral Hein radi teh zadev kmalu pobrati šila in kopita ter iti v penzijo, ali pa si kje drugod iskati kruha.

— **Z Italijo** bomo baje imeli gotovo v doglednem času vojno. Avstrijski podadmiral Chiari se je izrazil: „Sodim, da je vojska med obema sosednjima državama neizogibna, če se ne prične odločno hoditi po drugi cesti in če se ne izpremeni popolnoma razmerje med Avstrijo in Italijo. Po letu 1913. se bo moralo ravnati vsako italijansko ministrstvo, ne sicer po željah irendente, pač pa po željah narodne stranke. Kako bi se obnašala Italija v slučaju kake vojske trozveze z Anglijo in Francozi obenem? Če bi se bila na severu med Nemci in Angleži velika vojska, preostane še vedno tretjina angleških lažj francoski mornarici na razpolago in na pomoč. Avstrijska vojna mornarica bi ne mogla zapustiti Jadranskega morja. Italija bi morala zato ostati pri miru, ker bi ne mogla braniti svojega zahodnega obrežja, česar ne smemo prezreti.“ — Italijansko mornarico je Chiari zelo pohvalil. Za utrditev dalmatinskega obrežja bi se morale žrtvovati milijarde. V slučaju vojske bi se zbralo laško brodogradništvo v Tarantu in v Benetkah. Nekaj ur potem, ko se bo vojska napovedala, bo italijansko brodogradništvo že na-

To pa možak ni dal veljati. Čudil se je, kako mora tak mlad in čvrst mladenič, in še rokodelc, živeti v starem svetu, polnem uboštva. „Poskusil bi srečo onkraj morja, ker tam pridnih rok primanjkuje in zaslužek, ta leži kar na cesti!“

Benedikt pripomni, da se čuje, da ni vse tako, kakor govore. In doma tudi ni preveč delavnih rok. Tudi za zaslužek je tukaj dovolj, še več kakor tam, ako le hoče kdo delati. „In čemu bi šel človek od svojih tako daleč, ko pa si lahko bližje preskrbi delo?“

To pa je še posebno razkačilo moža. „To so vedne govornice starih mater,“ zakliče jezno. „Ali se morate tukaj obogatiti? Delate, delate, nimate pa nič. Preko moraja, pa je vse drugače. Tam se malo prihrani, a zaslužek je dober, da si že nekoliko varčen človek lahko mnogo prihrani. Koga pa imate vi doma?“ vpraša agent, ker on je bil, ki je vabil ljudi v Ameriko.

„Mater,“ odvrne Benedikt s povdankom.

„In vi ji hočete biti vendar enkrat podpora?“ vpraša dalje.

„Seveda, kar tudi upam, da bom kmalu,“ odvrne Benedikt. Od daljine se sliši godba in kmalu zagledajo cerkveni stolp. Po cesti pa pridre vozovi s svati, ženinom in nevesto.

Agent reče nekaj besed ostalima možema, nato pa reče Benediktu, kazaje na svate:

„Kaj mislite, kdo obhaja ženitnino?“

„Kako naj to vem?“ reče Benedikt. „Ne poznam tukaj ljudi!“

(Dalje brihodnjic.)

padlo Pulj. Avstrijsko brodogradništvo bi se ne moglo dolgo upirati italijanskemu.

— **Z ruskimi orožniki** so se sprijeli ob rusko-avstrijski meji naši orožniki. Slučaj bo dal zopet posla diplomatom in bo gotovo poostiril nasprotstvo med Avstrijo in Rusijo. Stvar je sledeča: Pri Podwolocyski sta eskortirala dva avstrijska orožnika dva ruska bandita, da ju izročita ruskim oblastim. K orožnikom je pristopil neki ruski obmejni vojak, ki je hotel prevzeti hudodelca že na avstrijskem ozemlju, a ker sta orožnika izjavila, da izročita hudodelca šele v Rusijo, obnašal se je ruski vojak tako izzivalno, da sta avstrijska orožnika ustrelila ruskega vojaka. Nato so pričeli ruski vojaki, 40, streljati na Avstrijce, ne da bi bil kdo ranjen. Orožniki so se umaknili nato nazaj v Podwolocysko.

— **Na Portugalskem** ne pridejo do miru. Brezbožni prekucni nimajo sreče. Sicer trdijo, da se ljudstvo polagoma vendar približuje novi vladi, a dejstva govore drugače. Iz Italije javljajo, da je odredil italijanski mornariški minister, da odplovete dve križarki in ena bojna ladija proti Portugalski.

— **Arabija** se punta proti turški vladi ter hoče postati samostalna država. Boj med turško vojsko in arabskimi četami postaja precej vroč. Iz Carigrada morajo pošiljati vedno več vojakov na bojišče. Toda tudi številni upornikov narašča. Zadnji čas se jim je pridružilo zopet pet ročov. Da bo vojna dolgo trajala, kaže dejstvo, da so pripravili v Carigradu več zdravniških štabov in 15 postelj za poljske bolnišnice.

Kuga prihaja.

Lani se je ustavila črna žena z morilno roko neposredno pred nami. Hodila je že po Hrvaškem, Ogrskem ter pogledala tudi na Dunaj. Bila je to kolera. Potem je prišla zima, in kolera je v naši državi ustavila svoje obiske. Toda naša srca se z grozo in trepetom povprašujejo, kaj bo, ko pride zopet gorka pomlad in vroče poletje.

Med tem naznanja najzlobnejša sestra kolere, črna kuga, svoje velike žrtve v Aziji. Se nevarnejša nego kolera, je črna kuga, ki se kratkoma imenuje kuga. Pojavi se najpozneje v petih dneh po okuženju, in okuženi človek že umrje v treh ali štirih dneh. S kruto roko je zagospodarila ta kuga v Mandžuriji, kjer se je pred leti odigrala rusko-japonska vojska. Poročila, ki prihajajo od tamkaj, so naravnost strašna. Iz Harbina pišejo, da leži na stotine mrtvecev po cestah. Psi prihajajo od vseh krajev in gladajo na mrtvih truplih, krokariji se vsedajo trumoma na mrtva telesa in jih kljuvajo, in oboji zanesejo potemtakem kugo v druge kraje. Neštevilna trupla se pomečejo v reko Sungari, po kateri priplavajo v reko Amur, okužujoč povsod. Če rečeje in pokrajine Z ravniki pa so brez pomoči. Ni se še inašlo zdravilo, ki bi bilo uspešno orožje proti tej grozni morilki.

Francoski zdravnik dr. Meunier se je pri preiskovanju na kugi obolelega bolnika okužil in sam takoj spoznal, da je okužen. Naročil si je bolniški voz, da bi nikogar dalje ne okužil. Potem se je zavil v rjuho, namočeno v razkužilni tekočini, in se peljal v barako za okužene, kjer je svojim tovarišem zdravnikom naznanil, da pride čez dva dni črna smrt ponj. Njegovo prerokovanje se je uresničilo, tovariši ga niso mogli rešiti.

Črna kuga je vsled tega tako strašna, ker je okuženje izredno lahko. Dočim se pri koleri lahko okužiš le po odpadkih, se vrši okuženje pri črni kugi tudi po zraku. Z dihanjem in dotikavanjem se okužiš. Najhujše je, ako se okužiš z dihanjem, ker se razvije kuga potem z veliko naglostjo na pljučih in te umori. Imenuje se črna kuga, ker postane človek črn, ko ga je umorila.

Iz Mandžurije se razširja kuga proti Santungu in Čiliju, torej proti jugu. Glavno mesto Kitajske, Pekin, je v veliki nevarnosti pred kugo. Kitajska vlada je proti kugi brez vsake moči ter se je obrnila že na evropske države, naj ji pomagajo v boju proti kugi.

Nosilec kuge je neka mala žival, po imenu tarbagon, ki živi v mongolskih ravninah v neizmernih množinah in čegar kožuhovina je zelo dragocena. Na tisoče lovec lovi v teh stepah kljub vsemu pomanjkanju to žival, med katero se mnogokrat pojavi kuga, ki jo potem tudi nalezejo lovci. Ti lovci navadno prej vsled kuge tudi pomro, predno dospejo v obljudene kraje. Vsled tega je ostala kuga omejena doslej navadno le na Mongolsko. Sedaj pa se je kuga silno razširila. Pomrli so celi nomadski rodovi in na stotine lovec, tako, da beže nesrečni Kitajci v množicah v ruske pokrajine, ki so tako prenesli kugo v obljudene kraje. Ruska vlada je morala prepovedati izvoz tarbaganove kožuhovine, ker bi se po njej mogla razširiti kuga ne samo v Rusiji, temveč po vsej Evropi.

V notranjosti Kitajske se razširja kuga z grozno naglico. V enem tednu so našli 2800 mrtvecev. Evropejci beže in zapuščajo okužena mesta. V Harbinu je umrlo v enem dnevu 40 oseb na kugi, 1225 jih je bilo sumljivih, da so okuženi. To so grozne vesti, zlasti, ako pomislimo, da tudi evropski zdravniki ne morejo ničesar trajnega in uspešnega ukreniti proti kugi.

Razne novice.

Iz pošte. Poštni adjunkt Oto Sandl v Poljčanah je imenovan za poštarja prvega plačilnega razreda v Mürzstegu. — Za poštarja prvega plačilnega razreda v Rogatecu je imenovan poštni adjunkt Franc Mitterhammer v Gradcu. Seveda zopet Nemeec.

* **Osebnostna vest.** Na graškem vseučilišču sta bila promovirana za doktorja prava g. Ivan Klobasa iz Sv. Jurja ob Ščavnici in g. Matija Zorjan, pravni praktikant pri okrožnem sodišču v Mariboru.

* **Narodnostni mir.** Nemci delajo z vsemi sredstvi, da bi ne prišlo med Nemci in Slovenci do nobenega miru. Naravnost izzivalno je, če proglašajo Nemci kot svojo sveto narodno dolžnost, da ugrabijo in pokupijo kolikor mogoče veliko slovenskih posestev. V to svrhu se organizirajo in nabirajo denar. Da bi na noben način ne buo miru, naseljujejo na ugrabljenih posestvih protestante. Nič manj ne kalijo miru s svojimi šolami. V Ceršaku ni enega otroka za nemško šolo, vsi obiskujejo slovensko-nemško šolo, da se naučijo obeh jezikov, a nemški Schulverein postavi v Ceršak svojo šolo in zanese tje nemir in prepri. V St. Lenartu v Slov. gor. imajo nemško-slovensko šolo. Kljub temu je postavil nemški Schulverein tam tudi svojo šolo, in jo sedaj naprtil na ramena ondodnih davkoplačevalcev. Ti se branijo nepotrebnega bremena, in nastal je nemir in spor. Povsod nam kalijo Nemci s svojimi društvi mir. A vlada to hladno gleda. Poslanec Roškar je v državnem zboru vprašal vlado, kako da pripuša nemškimi društvom, da kalijo mir, a na Koroškem Slovincem razpušča gospodarska in katoliška društva. Za vse enake pravice.

* **Vlekel** je prav pošteno nemške poslance zadnjikrat v državnem zboru naš mariborski prijatelj Wastian, ali po domače Boštjan. Pravil jim je, kako narašča na Spodnjem Štajerskem struja ptujskega „Štajerca“, kako se vedno več ljudi zateka v tabor bivšega socialnega demokrata Linharta. Shodi te stranke da baje krasno uspevajo. Poslanec Malik je kar slino požiral, tako prijetno mu je djalo, ko je slišal tako lepe besede o napredku štajercijanske stranke. Tudi drugi nemški poslanci so se brisali pri teh besedah okoli ust, kakor bi jih kdo medom namazal. Naš prijatelj Boštjan pa se je po govoru zadovoljno muzal, ker je našel toliko bedakov, ki so verjeli njegovim besedam.

* **Sirokousti** se o svojem šentlenartskem šofu „Štajerc“ in bahato izjavlja, da je šentlenartski okraj gorovil. Istina, govoril je, toda pri Arnušu in ne v Vereinshausu, ker so dali iz štajercijanskega shoda kmete šulferajnskega okraja izgnati z bajoneti. Ti kmetje so šli potem k Arnušu, tamkaj prosto zborovali in obsodili vse štajercijanske goljufe, oderuhe in bedake. In s tem je bila obsojena malodane cela štajercijanska stranka.

* **Posojilnice.** Denarni polomi, ki so se zgodili med Nemci (Celovec) in ki se doigravajo sedaj med liberalci (Ljubljana), niso seveda z našo denarno organizacijo v prav nobeni zvezi, ker je znano, da se mi od nekdaš ogiblujemo in svarimo tudi druge pred zvezo s tremi ljudmi. Ako pa bi se kdo našel, ki bi hujskal in govoril neresnico, potem prosimo, da takega lumpa takoj naznanite Zadrugi zvezi v Mariboru, ki ga bo dala neusmiljeno zapreti.

* **Liberalno tiskarno** v Celju so z ozirom na delavce, ki bi izgubili vsled nenadnega zaprtja tiskarne kruh, zopet otvorili. A s tem razmere v Zvezi slovenskih posojilnic, ki ima to tiskarno, niso niti za las izboljšane. Dr. Benkovič bo nadalje branil koristi prizadetih posojilnic in se ne bo dal ustrašiti po nobeni grožnji in nobenem psovnanju. Nikdar se nismo bali liberalcev, najmanj pa seveda sedaj, ko leži pri liberalcih vse na tleh in s strahom pričakujejo zadnjega udarca, s katerim še jim prizanašamo. Kako dolgo, to je odvisno, kako se bodo vedli. Ako bodo držali roke pridno na klopi in se vedli kot pridni otroci, lahko jim še prizanašamo.

* **Ljudsko štetje.** V Mariboru so našli 26.081 prebivalcev, in sicer 12.432 moškega ter 13.649 ženskega spola. Vojaštva je v Mariboru okoli 2000 mož. Potemtakem šteje Maribor okroglo 28.000 prebivalcev. Leta 1900 so našli v Mariboru 23.258 prebivalcev. — Velenje je našlo 2606 prebivalcev, meš njimi 16% Nemcev. — Kamnica šteje 705, Studenci približno 5000, Razvanje 655, Fram 441, Polička ves 552, Bohova 332, Jarenina 618, Peki pri Poljčanah 755, Leitersaerg 1875, Hrastnik 2293, med njimi 468 Nemcev, Kapela 438 (6 Nemcev), Radenci 591 (24 Nemcev), Boračova 583 (2 Nemca), Turški vrh 834 (8 Nemcev), Konjice 1447 (197 Slovencev), Slovenska Bistrica 1306 (514 Slovencev), Ptuj 4637 (392 Slovencev).

* **Avstrijski živinorejci** morajo sedaj napeti vse svoje sile, da ugodijo zahtevam odjemalcev. V tem oziru je tudi potrebna povzdiga pametnega gnojenja travnikov. V državnem zboru se je pečal s to zadevo poljedelski odsek in storil sklepe, o katerih se zanesejivo upa, da se sprejmejo z veliko večino v kratkem tudi v zbornici. Takrat bomo prinesli v našem listu tudi obširnejše stvarno poročilo.

Protli špeharjem. Ptujski in mariborski nemški mesarji se zopet pripravljajo z neko pritožbo proti našim slovenskim špeharjem. To jim najbolj mrzi, ker špeharji prodajajo meso in slanino ceneje kakor bi radi mesarji. Baje so skovali zopet skupno ptujski in mariborski nemški mesarji vlogo na namestništvo, z zahtevo, da se omeji špeharjem prodajo mesnih pridelkov na mariborskem in ptujskem trgu. Upamo, da je ta pobožna želja nasprotnikov naših špeharjev prazna. Pozor!

* **lov kat. izobraževalno društvo „Straža“** na Donaju vabi vlijudo na zabavni večer, ki ga pridrži s prijaznim sodelovanjem slov. kat. akad. društva „Danica“ na Šrednem, dne 2. sveč na t. l. v veliki dvorani „Čoškega narodnega doma“. XV. Turnergasse 9. Vsporedi: 1. K. Nováček: „A H j“, koráén en (godba). 2. J. Hausmann: „Jugoslavija, overtura (godba). 3. P. H. Baitzer: Po simi is kole (mešan zbor) 4. Fr. Prcháka: Valse sč de (godba). 5. J. Lehmann: Kadar mlado leto (mešan zbor) 6. J. Skalkley: „Frühlingst“ (godba). 7. „Stari in mladi“, narodna „gra“ + 4 dejanjih. — A. Medved. Blagajna